

Magdalena Fryska-Son

ORCID:

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

<https://doi.org/10.26366/PTE.ZG.2019.157>

Open Access, CC BY-NC-ND 4.0

Zarys współpracy gospodarczej Polski oraz Korei Południowej

Abstrakt

Rosnącą rolą gospodarek Azji oraz koniecznością pozyskiwania rynków pozaeuropejskich sprawia, iż Polska stawia sobie za cel rozwój współpracy z partnerami azjatyckimi. Jednym z pozytywnych przykładów budowania takich relacji stanowi rozwijająca się współpraca gospodarcza Polski oraz jej partnera strategicznego, jakim jest Korea Południowa. Poniższy artykuł ma na celu scharakteryzowanie obecnej relacji, wskazanie barier wejścia na każdy z rynków oraz przedstawienie perspektywicznych obszarów współpracy. W pierwszej części artykułu zaprezentowana została charakterystyka gospodarki Korei. W drugiej części przedstawiono krótką historię stosunków gospodarczych polsko-koreańskich. Następnie opisano obecność przedsiębiorstw koreańskich w Polsce oraz przedsiębiorstw z kapitałem polskim na terenie Korei. Ostatnia część odpowiada na pytanie o możliwe kierunki rozwoju współpracy pomiędzy tymi krajami. W pracy wykorzystano analityczno-opisowe oraz historyczno-opisowe metody badawcze.

Słowa kluczowe: Korea Południowa; Polska; inwestycje przedsiębiorstw koreańskich; inwestycje przedsiębiorstw polskich; wymiana handlowa; kierunki rozwoju.

Outline of Economic Cooperation of Poland and South Korea

Abstract

The growing role of Asian economies and the necessity to acquire non-European markets' share means that Poland aims to develop cooperation with Asian partners. Therefore, the article is devoted to the positive example of building Polish economic relations with its strategic partner – South Korea. The article presents barriers to entry each market and prospective areas of cooperation. First part of the article explains characteristics of Korean economy. Second part shows the history of Polish-Korean economic relations. Next part presents Korean companies operating in Poland and companies with Polish capital on Korean market. Last part answers the question about possible cooperation directions between these two countries.

Key words: South Korea; Poland; Korean investment; Polish investment; commercial exchange; development directions.

JEL:

Wstęp

Obecnie około 40% światowego PKB wypracowuje region Azji oraz Pacyfiku stając się sercem globalnej gospodarki (MSZ, dostęp: 29.09.2018). Choć dla Polski kluczowym rynkiem pozostaje Unia Europejska, dynamika rozwoju polskiego eksportu zależna będzie od zdobycia rynków pozaeuropejskich – szczególnie azjatyckich (Michalik, 2015, s. 339).

Wejście na rynki azjatyckie obarczone jest wysokim stopniem trudności związanym z barierami prawno-administracyjnymi oraz kulturowymi. Ten obszar świata nadal pozostaje w znacznej mierze terra incognita dla polskich eksporterów, obawiających się podjęcia ryzykownej próby zdobycia odległych rynków. Z kolei Polska, pomimo posiadania bogatej dla potencjalnych inwestorów oferty, dopiero buduje swoją renomę jako atrakcyjnego europejskiego partnera handlowego.

Pozytywny przykład nawiązania owocnych relacji gospodarczych może stanowić współpraca z jednym z najsilniejszych „tygrysów Azji” – Koreą – jest dziś krajem zaliczanym do grupy najbardziej rozwiniętych gospodarczo, jak i technologicznie krajów z PKB w wysokości 1 538 030 mln USD stając się 12. największą gospodarką świata (IMF, 2018). Pomimo dzielącej Polskę oraz Koreę odległości geograficznej, czy też korzeni kulturowych, oba kraje łączą liczne podobieństwa takie, jak doświadczenie posiadania silnych politycznie oraz gospodarczo sąsiadów, walka o niepodległość, czy brak demokracji, a także budowane przez prawie 30 lat kontakty. Relacje Korei oraz Polski oparte o paradygmacie liberalnym, w których wiodącą rolę pełni współpraca gospodarcza, podniesione zostały w 2013 roku do poziomu partnerstwa strategicznego (Szczudlik-Tatar i Meissner, 2014, s. 2). Z perspektywy koreańskiej Polska jest atrakcyjnym partnerem nie tylko ze względu na swoje położenie geograficzne oraz dobrze przygotowaną siłą roboczą. Polska to dla Korei czwarty największy rynek eksportowy w Europie, a także największy partner handlowy w Europie. Z kolei Korea jest dla Polski drugim po Chinach największym partnerem gospodarczym w Azji. Polska zajmuje 19. miejsce na liście europejskich eksporterów do Korei Południowej (Szczudlik-Tatar i Meissner 2014, s. 2).

W związku z rosnącą rolą gospodarek Azji, a także koniecznością pozyskiwania rynków pozaeuropejskich przez polskie przedsiębiorstwa, poniższy artykuł poświęcony został przykładowi budowania owocnej współpracy gospodarczej Korei Południowej i Polski. W pracy scharakteryzowano stan obecnych relacji gospodarczych, podstawy prawne oraz wskazano perspektywiczne obszary dalszej współpracy. Artykuł odpowiada na pytania

o bariery wejścia na rynki oraz perspektywiczne obszary współpracy. Celem było przedstawienie pozytywnego przykładu nawiązania, budowania oraz rozwoju relacji z partnerem pochodzącym z kluczowego dla wzrostu dynamiki polskiego eksportu regionu świata oraz wskazanie perspektywicznych obszarów przyszłej tej współpracy. Praca przygotowana została przy zastosowaniu metody analityczno-opisowej oraz historyczno-opisowej poddając krytycznej analizie polskojęzyczną literaturę przedmiotu.

Charakterystyka gospodarki Korei

II wojna światowa przyniosła Półwypowi Koreańskiemu podział na Koreańską Republikę Ludowo-Demokratyczną (KRL-D) oraz Republikę Korei (RK). Główne ośrodki przemysłu znajdowały się na Północy, a większość ludności Południa zatrudniona była w rolnictwie. Dyktatorską władzę sprawowała Patia Wolności, a prezydenturę objął Syngman Rhee. Trzyletnia wojna koreańska, która wybuchła w 1953 roku, zrujnowała Koreę Południową. Pierwsze powojenne lata charakteryzował niedostatek, przybierając w skrajnych przypadkach postać głodu.

W powojennej polityce silnie widoczny był proamerykanizm oraz antykomunizm. W tym okresie Korea uzależniona była ekonomicznie oraz politycznie od wsparcia Stanów Zjednoczonych. Polityka gospodarcza kraju po II wojnie światowej wykazywała zgodność z założeniami merkantylizmu w ujęciu F. Lista (Jędrzejowska, 2017, s. 164) oraz obronnego nacjonalizmu ekonomicznego (D'Costa, za: Jędrzejowska, 2017, s. 166). Protekcjonizm uzasadniano odwoływaniem się do narodowej tożsamości, jak również ochrony interesu narodowego (Jędrzejak, 2017, s. 163).

Rewolucja obywatelska w 1960 r. zakończyła dyktaturę, a w kolejnym roku władzę przejęła junta wojskowa z generałem Chunghee Parkiem na czele. Rozpoczęto wdrażanie planów uprzemysłowienia proeksportowego, rezygnowano z unowocześniania rolnictwa, a także utrzymywano niskie wynagrodzenia robotników. Pierwszy 5-letni plan zakładający budowę kapitalizmu kierowanego wprowadzono w 1962 roku. Wyznaczono cel wzrostu: wielkości inwestycji, określonych gałęzi przemysłu oraz bilansu obrotów handlowych. Wsparcie finansowe płynęło z zagranicy – USA (kredyty i granty) oraz Japonii (reparacje). Kolejne plany kładły nacisk na przemysł ciężki: stal, samochody, statki oraz maszyny. W 1977 r. 90% części do samochodów koreańskich produkowane było przez dostawców krajowych (Kightley, 2012, s. 374). W wyniku wprowadzonych reform w latach 1962-1972 nastąpił wzrost PNB o 365,2% (z 2,3 do 10,7 mld USD) (Lee, 2012, s. 176-178 i 182).

Rozwój Korei, przykładu państwa prorozwojowego (developmental state), oparty został na ścisłej współpracy państwa odpowiadającego za przygotowanie programów rozwoju gospodarki i tworzenie warunków sprzyjających ich realizacji oraz sprawnych przedsiębiorców. Jak pisze Marta Kightley, ich ścieżka rozwoju biegła od realizacji przemysłu lekkiego, przez produkcję statków, samochodów i maszyn po przeobrazenie się w światowych liderów branży IT oferując sprzęt, korzystający z najnowocześniejszych technologii (Kightley, 2012, s. 374). Ścisła współpraca państwa, które pełniło rolę koordynującą oraz dążące do zwiększania zysku czebol¹ przyniosła efekty w postaci ogromnego postępu gospodarczego kraju, a dla samych przedsiębiorstw stanowiła niesamowitą szansę rozwoju. W 1980 r. 50 największych czebol wytwarzało 49% PKB, a niektóre z nich, jak Samsung, LG, czy Hyundai, stały się z czasem światowymi potentatami w swoich branżach (Kightley 2012, s. 380). Industrializacja Korei oparta była o kapitał własny oraz import i usprawnianie zagranicznych technologii, uniezależniając kraj od zagranicznych inwestycji. Swoją sukces gospodarczy Korea zawdzięcza właśnie silnej ingerencji państwa w gospodarkę, której celem stanowiło zdobycie na globalnym rynku silnej pozycji konkurencyjnej. Osiągnięto ją tworząc oraz wspomagając mechanizm rynkowy, starając się wypracować dynamiczny, lecz stały i zrównoważony rozwój gospodarki, a także wspierając sektor prywatny (Dymitrowska, 2017, s. 131).

Kolejne lata to okres stanu wojennego wprowadzonego przez generała Duhwan Chuna oraz brutalnie tłumionych protestów społecznych. Dopiero zainicjowane przez studentów oraz robotników protesty z 1987 roku doprowadziły do porozumienia z władzą. W 1988 r. w wyborach prezydenckich wygrał Taewoo Rho, a kolejne w 1992 roku Youngsam Kim, który całkowicie ograniczył wpływy wojskowe (Lee, 2011, s. 181). W kolejnych latach koreańska gospodarka parła naprzód, choć boleśnie odczuła skutki kryzysu gospodarczego w 1997 roku. Wyniki PKB w latach 1953-1998 pokazują, iż pomimo zawirowań politycznych (za wyjątkiem lat 1956, 1980 oraz 1998) PKB stale rosło (tabela 1).

¹ *Czebol (chaebol)* – południowokoreańskie przedsiębiorstwa monopolistyczne koncernów, które powstały w latach 70. z małych firm prywatnych (Czebol b.d.).

Tabela 1. Wzrost PKB Korei Południowej w latach 1953-1998

Okres	Wzrost PKB [%]
1953-1962	76,9
1962-1972	365,2
1972-1998	13 869,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Lee, 2011, s. 182).

Główne towary eksportowe Korei to produkty przemysłu ciężkiego i chemicznego (72,3%), lekkiego (20,4%) oraz surowców (7,3%). Na przestrzeni czterdziestu lat zmieniła się struktura gospodarki – zmalał udział sektora I (rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo), wzrósł wyraźnie udział sektora II (produkcja i budownictwo), a sektora III rósł stopniowo (Lee, 2011, s. 182). Obecnie koreański rynek charakteryzuje wysoka zależność od wyników handlu zagranicznego – koreańskie Ministerstwo Strategii i Finansów szacuje, że obroty handlu zagranicznego stanowią ok. 85% PKB kraju.

Historia polsko-koreańskich stosunków gospodarczych

Polityka zagraniczna RK po II wojnie światowej cechowała się skrajnym antykomunizmem i opierała się o koreańską wersję tzw. „Doktryny Hallsteina” (*The Hallstein Doctrine*), która zakładała nieutrzymywanie stosunków z państwami, które nawiązały je z Koreańską Republiką Ludowo-Demokratyczną. Uniemożliwiło to nawiązanie oficjalnych stosunków dyplomatycznych z Polską Republiką Ludową tuż po powstaniu Republiki Korei (Kim, 2015, s. 105). Ze względu na układ sił politycznych Polska znalazła się w gronie państw popierających linię Korei Północnej. Uczestniczyła także w pracach Komisji Nadzorczej Państw Neutralnych w Panmundżonie prezentując stanowiska Pjongjangu i Moskwy oraz pośrednio Pekinu (Kim, 2015, s. 109). Zmiany w polityce światowej, jak i krajowej, przyniosły otwarcie się Korei na państwa socjalistyczne – to w tym okresie delegacja handlowa z Korei złożyła wizytę, m.in. w Warszawie, nawiązując pierwsze kontakty handlowe, szukając nowych rynków zbytu (Kim, 2015, s. 116). W tym czasie przedstawiciele polskich władz również interesowali się światową gospodarką. Wtedy również nastąpiła pierwsza wymiana handlowa. Obroty handlowe Polski z Koreą w latach 70-80. XX w. były rosnące, lecz bilans wymiany był ujemny (tabela 2).

Tabela 2. Obroty handlowe Polski z Republiką Korei latach 70-80. XX w. (w tys. USD)

Rok	1975	1980	1985	1989
Import	3 898	4 472	17 069	56 126
Eksport	209	2 285	8 341	17 969

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KITA (Korea International Trade Association) (za: Kim 2015, s. 123-125).

Upadek ZSRR oraz podziału jałtańskiego pozwolił na normalizację stosunków pomiędzy Koreą Południową i Polską. „Umowa o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji”² podpisana została 11 listopada 1989 roku w Seulu. Ambasada Republiki Korei rozpoczęła swoją działalność w Warszawie 27 listopada. Natomiast Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej została powołana zarządzeniem Ministra Spraw Zagranicznych 1 grudnia 1989 roku, natomiast działalność rozpoczęła w 17 stycznia 1990 roku. Koreańska gazeta Kyeonghyang (za: Kim, 2015) w wydaniu z dnia 1 listopada 1989 roku podała, iż Korea przyznała z tej okazji Polsce kredyt w wysokości 450 mln USD. W tym samym roku działalność rozpoczęła również Korea Business Center (KOTRA), promująca polsko-koreańską współpracę ekonomiczną, wymianę handlową oraz inwestycje zagraniczne.

Pierwszym koreańskim przedsiębiorstwem, która dokonała inwestycji w Polsce po normalizacji stosunków był koncern Daewoo Electronics, który w 1995 roku wykupił FSO — największą państwową fabrykę samochodów w kraju (Kim, 2015, s. 144)³. Ta oraz kolejne inwestycje spowodowały, że obroty handlowe Polski z Koreą w latach 90. XX – 10. XXI w. rosły (tabela 3). Bilans dla Polski pozostawał ujemny.

Tabela 3. Obroty handlowe Polski z Republiką Korei w latach 90. XX – 10. XXI (w tys. USD)

Rok	1990	1995	2000	2005
Import	113 121	411 266	528 449	1 174 964
Eksport	91 359	130 620	56 434	116 234

Źródło: KITA (Korea International Trade Association) (za: Kim, 2015, s. 145).

²Jak podaje Kim (2015), rząd Korei przygotowywał się do nawiązania stosunków dyplomatycznych, jak i współpracy gospodarczej z Polską, przygotowując grupę ekspertów, już od lat 70. XX w. wysyłano stypendystów studiujących j. niemiecki oraz j. rosyjski do Berlina oraz Moskwy celem studiowania polonistyki, sławistyki oraz rumunistyki. Efektem tych starań było otwarcie w 1987 roku na Hankuk University of Foreign Studies (HUFS) Katedr Polonistyki, Rumunistyki, Bohemistyki oraz Serbistyki.

³ W wyniku z kryzysu finansowego w II poł. lat 90. XX w. w Korei wiele przedsiębiorstw zbankrutowało, w tym drugi największy koncern w kraju – Daewoo (Kim, 2015, s. 146).

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej otworzyło nowe możliwości współpracy z Koreą. Obustronne porozumienia przyniosły nowe inwestycje koreańskie w Polsce – budowa fabryk przez największe koncerny sprawiała, iż za nimi podążyli licznie ich koreańscy dostawcy również otwierając swoje oddziały w kraju. Na przestrzeni lat 200-2011 na terenie RP powstały 132 spółki z kapitałem koreańskim (Kim, 2015, s. 154). Artur Gradziuk (za: Kim, 2015) podaje, iż w 2008 roku w wyniku rozmów rząd koreański złożył ofertę udziału w projekcie budowy elektrowni jądrowej w Polsce, a także eksportu koreańskich samolotów szkolno-bojowych typu T-50.

Decydujący dokument określający warunki współpracy gospodarczej pomiędzy Koreą a Polską, będący punktem zwrotnym w ich relacjach, stanowi podpisana w 2011 roku „Umowa o wolnym handlu między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Korei, z drugiej strony” (EU – South Korea Free Trade Agreement – FTA). Jej główne cele to:

- stopniowe zlikwidowanie lub ograniczenie ceł i kwot importowych w przypadku importowanych i eksportowanych towarów przemysłowych, produktów rolniczych oraz produktów rybołówstwa,
- stopniowa liberalizacja handlu usługami między partnerami, a także ułatwienia handlowe w innych obszarach (EUR-lex 2018).

W latach 1989-2018 podpisano wiele kluczowych dla współpracy polsko-koreańskiej umów oraz traktatów (tabela 4).

W 2013 roku Prezydenci Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Korei podjęli decyzję o ustanowieniu Polsko-Koreańskiego Partnerstwa Strategicznego (MSW, dostęp: 29.09.2018), które ma na celu m.in. zwiększenie aktywności polskich przedsiębiorstw na rynku koreańskim. Pomimo rokrocznego wzrostu wymiany handlowej pomiędzy Polską a Koreą, saldo polskie jest ujemne. Spowodowane jest to ze skalą bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) Korei, polityką inwestorów koreańskich korzystających z usług rodzimych poddostawców oraz proeksportową polityką Korei skupioną na dobrach precyzyjnych (Sawa, 2013).

Tabela 4. Obowiązujące podstawy prawno-traktatowe dotyczące bezpośrednio współpracy gospodarczej

Tytuł umowy	Data podpisania	Data wejścia	Publikacja umowy
Umowa między Rządem PRL a Rządem Republiki Korei o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji	1.11.1989	2.02.1990	1990/8/48
Konwencja między Rządem RP a Rządem Republiki Korei w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu	21.06.1991	21.02.1992	1992/28/126
Umowa między Rządem RP a Rządem Republiki Korei o współpracy naukowej	29.06.1993	3.10.1994	-
Porozumienie w formie wymiany not między Rządem RP a Rządem Republiki Korei o zniesienie obowiązku wizowego	24.11.1993	24.12.1993	-
Umowa między Rządem RP a Rządem Republiki Korei o współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach celnych	28.06.1999	31.03.2000	-
Umowa między Rządem RP a Rządem Republiki Korei o współpracy gospodarczej	3.12.2004	18.04.2005	2005/59/792 MP
Umowa ramowa między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Korei, z drugiej strony	10.05.2010	1.06.2014	2014/1018 z 31.07.2014
Protokół między Rządem RP a Rządem Republiki Korei o zmianie Konwencji między Rządem RP a Rządem Republiki Korei w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu podpisanej w Seulu dnia 21 czerwca 1991 roku	22.10.2013	15.10.2016	2016/1978

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP (MSZ RP, <https://traktaty.msz.gov.pl/umowa-1>).

Obecność inwestycyjna koreańskich i polskich przedsiębiorstw w Polsce i Korei

Wejście na nowy rynek związane jest z pokonaniem różnorodnych barier. Polscy partnerzy chcąc nawiązać współpracę z koreańskimi przedsiębiorstwami zmuszeni są stawić czoła czynnikom takim, jak:

- instrumenty ochrony rynku koreańskiego taryfowe i pozataryfowe,
- bariery kulturowe oraz językowa,
- dystans geograficzny oraz bariery infrastrukturalne⁴,
- napięcia polityczne związane z nie dającym się przewidzieć zachowaniem KRD-L,
- zamknięcie rynku dla niektórych produktów z Polski, takich, jak wieprzowina,

⁴ Dystans geograficzny jest skracany m.in. dzięki regularnym rejsom LOT-u z Warszawy do Seulu (od 2016) (MSZ, 2016) oraz połączeniom kolejowym Chengdu (Chiny) – Łódź (2016) (Szymański, 2016).

- potrzeba zwiększenia aktywności wszelkich polskich instytucji promujących polskie towary, gospodarkę, osiągnięcia naukowe i rodzimy eksport.

Z kolei koreańscy przedsiębiorcy planując wejście na polski rynek muszą uwzględnić następujące bariery oraz potrzeby:

- implementacja zapisów umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Korei,
- stopień gotowości polskich przedsiębiorstw do internacjonalizacji i aktywizacji działań eksportowych poza rynki Unii Europejskiej,
- położenie geograficzne oraz wysokie koszty transportu,
- koncentracja polskiego eksportu na rynkach Unii Europejskiej.

Przedsiębiorcy planujący nawiązanie stosunków z partnerami z Polski oraz Korei mogą liczyć na wsparcie takich instytucji, jak Koreańska Agencja Promocji Handlu i Inwestycji (KOTRA) oraz Polska Agencja Inwestycji i Handlu (PAIiH). KOTRA to państwowa organizacja promocji handlu Republiki Korei, która posiada prawie 100 oddziałów na całym świecie, w tym w Warszawie. Zajmuje się, m.in. reprezentacją w Polsce koreańskich przedsiębiorstw oferując spersonalizowane wsparcie dla swoich klientów, polegające na przygotowaniu raportów oraz badań, poszukiwaniu dostawców, reprezentacji przez klientami i urzędami, organizacji wizyt grup koreańskich przedsiębiorstw, a także polskich przedsiębiorstw oraz przedstawicieli polskich władz lub instytucji na targach, sympozjach i forach w Korei oraz innych krajach oraz prowadzi politykę informacyjną na temat Polski w Korei (KOTRA, b.d.). Drugą koreańską instytucją rządową, która oferuje pomoc inwestorom z Półwyspu jest Centrum Wsparcia Inwestycji Koreańskich, które rozpoczęło swoją działalność 10 maja 2010 roku w Warszawie (PAIiH, 2010).

Polska Agencja Inwestycji i Handlu (PAIiH) działa zarówno w Polsce, jak i poprzez Zagraniczne Biura Handlowe (ZBH) na całym świecie. Przejęła rolę pełnią do 2017 roku przez Wydziały Promocji Handlu i Inwestycji. Agencja dąży do realizacji celów takich, jak zwiększenie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do kraju, kompleksowa obsługa zleceniodawcy poprzez przygotowanie potrzebnych informacji oraz analiz, organizowanie spotkań i reprezentacja klienta oraz realizacja programów ekspansji na rynki perspektywiczne, np. Go China, Go Africa, Go India (PAIiH, b.d.). Polska wyróżnia się na tle innych państw regionu Europy Środkowo-Wschodniej pod względem liczby oraz wartości realizowanych projektów z kapitałem koreańskim (tabela 5).

Tabela 5. Inwestycje koreańskie w wybranych krajach Europy

Kraj	Liczba inwestorów	Wartość inwestycji (mld USD)
Polska	152	1 700
Słowacja	93	1 512
Czechy	55	1 353
Rumunia	29	569
Węgry	72	476
Ukraina	32	323
Bułgaria	23	263

Źródło: KOTRA Warszawa (za: Wiśniewski, 2015).

Najważniejszymi towarami w eksporcie z Polski do Korei Południowej są:

- urządzenia mechaniczne i elektryczne,
- urządzenia do rejestracji i odbioru dźwięku,
- wyroby nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych,
- pojazdy,
- statki powietrzne,
- wyroby z kamieni, gipsu, cementu,
- wyroby ceramiczne,
- jednostki pływające i współdziałające urządzenia,
- szkło.

Najważniejsze towary w imporcie z Korei Południowej do Polski:

- urządzenia mechaniczne i elektryczne,
- urządzenia do rejestracji i odbioru dźwięku,
- tworzywa sztuczne i wyroby z nich,
- przyrządy i aparaty optyczne,
- przyrządy i aparaty medyczne,
- kauczuk i wyroby z kauczuku,
- wyroby nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych (Wiśniewski, 2015, s. 2).

Obecnie na polskim rynku działa około 260 koreańskich przedsiębiorstw (PAP, 2018).

Znaczący koreańscy inwestorzy to:

- 1) Grupa LG – obecna na polskim rynku od 1997 roku w dwóch lokalizacjach (LG Group, b.d.). W Mławie działa LG Electronics specjalizujące się w produkcji wyrobów

elektronicznych (cyfrowe odbiorniki telewizyjne, telewizory plazmowe, ciekłokrystaliczne) (Szczudlik-Talar i Meissner, 2014). Z kolei inwestycja LG w Kobierzycach, gdzie znajdują się fabryki LG Display, LG Electronics, LG Chem, LG Innotek to największy projekt typu *greenfield* w Polsce. Realizowana obecnie budowa fabryki baterii do samochodów elektrycznych stanowi największą inwestycję przemysłową w kraju w ciągu ostatnich lat. Przewidywana wysokość kwoty tej inwestycji to 4,5 mld zł. W związku z tymi inwestycjami swoje fabryki w Polsce otwarli liczni koreańscy dostawcy koncernu LG, tacy, jak Heesung Electronics, Ochsung Display, Dong Yang Electronics, czy Dongseo Display (LG Chem inwestuje..., 2017)

- 2) Grupa SK – to trzeci co do wielkości koncern Korei, który posiadał fabrykę tworzyw SK Eurochem Sp. z o.o. we Włocławku (*joint venture* z polskim przedsiębiorstwem Anwil), a która została przejęta w 2010 r. przez tajlandzką Indoramę. Spółka SKC EuroDisplay działa w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej i specjalizuje się w produkcji folii/powłok do odbiorników LCD/ekranów ciekło krystalicznych. (Polska.Portal Promocji Eksportu, dostęp: 29.09.2018).
- 3) Samsung – przedsiębiorstwo otwarło cztery centra rozwojowo-badawcze zajmujące się oprogramowaniami dla ekranów ciekłokrystalicznych i telefonów komórkowych produkowanych w fabrykach na Węgrzech i na Słowacji (Polska.Portal Promocji Eksportu, dostęp: 29.09.2018). Lokalizacje to Warszawa, Kraków, Poznań oraz Łódź – dwa ostatnie zostały w 2015 roku w ramach polityki „One building” przeniesione do Warszawy (Samsung opuszcza Poznań ..., 2015). Ponadto Samsung wykupił fabrykę pralek oraz lodówek polskiego przedsiębiorstwa Amica i w 2010 r. rozpoczął tam swoją produkcję (Polska.Portal Promocji Eksportu, dostęp: 29.09.2018).
- 4) Mando – koncern wybudował fabrykę układów hamulcowych oraz systemów wspomagania w Wałbrzychu – stanowiło to największą inwestycję 2011 roku (Polska.Portal Promocji Eksportu, dostęp: 29.09.2018).

Takie czynniki, jak odległość, wysokie koszty pracy, czy też niski stopień penetracji rynku, powodują, iż rynek koreański nie jest atrakcyjnym celem inwestycyjnym dla polskich przedsiębiorców. Inwestorzy polscy działający na rynku koreańskim to:

- 1) Selena – wrocławska spółka posiada 30% udziałów w przedsiębiorstwie Hamil Corporation – spółka *joint venture* Hamil-Selena Co. Ltd. specjalizuje się w produkcji chemii budowlanej. Kwota inwestycji to 435 tys. USD (Burdelski, 2012, s. 282).

- 2) Towimor S.A. – przedsiębiorstwo z Torunia, obecne w Korei od 2005 roku, które produkuje urządzenia pokładowe oraz *offshore* pod nazwą Towimor Asia. Od 2013 roku posiada w Korei własną fabrykę (Nowak, 2015). Inwestycja greenfield pochłonęła 3,9 mln dolarów (Wiśniewski, dostęp: 28.09.2018).

Możliwe kierunki rozwoju współpracy

Dotychczasowa współpraca oraz zawarte umowy pozwalają przewidywać pogłębienie relacji polsko-koreańskich w różnych obszarach przy aktywnym zaangażowaniu administracji obu państw. Polscy eksporterzy powinni zwrócić uwagę na rynek chemiczny, którego szacowana wartość to 40 mld dolarów, w tym 5 mld dolarów to rynek kosmetyczny. Polska posiada wysokie możliwości produkcyjne – jest m.in. czołowym producentem i eksporterem kosmetyków w regionie. Kolejny perspektywiczny obszar współpracy to przemysł spożywczy – ze względu na warunki naturalne oraz demograficzne Korea nie jest krajem samowystarczalnym, co tworzy perspektywę dla polskich producentów mięsa, ryb, produktów mleczarskich, a także owoców i warzyw, których jest importerem netto (Wydział Promocji Handlu i Inwestycji, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Seulu, s. 11). Tutaj należy zaznaczyć, iż import świeżych owoców z Polski do Korei Południowej jest obecnie zakazany (Wydział Promocji Handlu i Inwestycji, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Seulu, s. 12). W tym obszarze należy wziąć pod uwagę upodobania konsumentów koreańskich, którzy bardzo cenią sobie lokalne smaki. Pomimo iż Korea jest potentatem stoczniowym, a siedem z dziesięciu największych producentów statków pochodzi właśnie z tego kraju, to polscy producenci mogą znaleźć dla siebie możliwości sprzedaży komponentów do tego typu wyrobów. Polskie przedsiębiorstwa z powodzeniem oferują dobre jakościowo komponenty dla przedsiębiorstw niemieckich, dlatego bez obawy mogą nawiązać współpracę z przedsiębiorstwami działającymi w branży maszynowej. W związku z zaawansowanym rozwojem oraz dużym doświadczeniem w obszarach technologii IT, technologii przyjaznych środowisku, transportu, telekomunikacji oraz energetyki jądrowej należy zachęcać polskich przedsiębiorców do korzystania z know-how oraz nawiązywania współpracy w tych branżach. Ciekawym kierunkiem kooperacji wydaje się być wysokiej jakości sprzęt wojskowy, który kompatybilny jest ze sprzętem amerykańskim.

Zakończenie

W 2019 roku Polska oraz Korea świętować będą 30-lecie nawiązania stosunków dyplomatycznych. Nawiązanie strategicznego partnerstwa oraz dotychczasowe sukcesy na polu inwestycyjnym pokazują, iż był to owocny okres dla współpracy obu państw. Należy liczyć na intensyfikację realizacji projektów dzięki rosnącemu wzajemnemu zainteresowaniu wspartego pomocą agend rządowych. Z pewnością ważną rolę w rozwoju stosunków polsko-koreańskich pełnić powinna administracja polska – zachęcając polskich przedsiębiorców do penetracji rynku koreańskiego, jak i koreański rząd zmniejszając bariery dla działalności podmiotów zagranicznych.

Niniejszy artykuł przedstawił zarys relacji gospodarczych pozwalając na wgląd w historię współpracy dwóch odległych geograficznie, lecz posiadających wspólne cele krajów. Zaprezentował udany przykład współpracy z rynkiem pozaeuropejskim stanowiąc zachętę dla polskich przedsiębiorców poszukujących nowych partnerów biznesowych. W artykule wskazano również perspektywiczne obszary rozwoju kooperacji polsko-koreańskiej takie, jak przemysł chemiczny, spożywczy, czy stoczniowy. Niewątpliwie w przyszłości istnieje potrzeba przeprowadzenia dokładnych badań dotyczących narzędzi pozwalających na poprawę oraz zwiększenie współpracy polsko-koreańskiej w obszarze gospodarki. Dodatkowo artykuł nie objął opisu licznej wymiany handlowej pomiędzy mały oraz średnimi przedsiębiorstwami, co stanowić może przedmiot przyszłych badań autorki.

Bibliografia

- Broszura informacyjna Eksportera po rynku Republiki Korei* (b.d.). Pobrane 28.09.2018 z http://www.coi.wzp.pl/sites/default/files/korea_e_2_2012_1.pdf
- Burdelski, M. (2012). *Stosunki Polski z obydwoma państwami koreańskimi – wczoraj – dziś – jutro*. W: J. Włodarski, K. Zeidler i M. Burdelski (red.), *Korea w oczach Polaków*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Czebol* (b.d.). Pobrane 20.09.2018 z <https://pl.wikipedia.org/wiki/Czebol>
- Dymitrowska, Y. (2017). Rola państwa prorozwojowego w kształtowaniu ładu społeczno-gospodarczego krajów rozwijających się. *Zeszyty Naukowe Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Zielonej Górze, nr 7*, s. 120-133. <https://doi.org/10.26366/PTE.ZG.2017.104>.

- EUR-lex. (2017). Umowa o wolnym handlu między UE a Republiką Korei. Pobrane 27.09.2018 z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=LEGISSUM%3Arx0032>
- Gradziuk, A. i Toporowski, P. (2013). *Doing business with tigers: trends, features and prospects for Poland's trade with Asia*. Warszawa: Polski Instytut Spraw Międzynarodowych.
- Hajdukiewicz, A. (2016). Szanse i wyzwania rozwoju polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych na wybrane rynki azjatyckie. *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, nr 266, s. 109-120.
- Handel zagraniczny Polski w 2017 r. (wg wstępnych danych GUS z dnia 12 lutego 2018 r.)*, (2018). Pobrane 28.09.2018 z <https://www.mpit.gov.pl/strony/aktualnosci/handel-zagraniczny-polski-w-2017-r-wg-wstepnych-danych-gus-z-dnia-12-lutego-2018-r/>
- IMF. (2018). *GDP, current prices*. Pobrane 30.09.2018 z https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPD@WEO/OEMDC/ADVEC/WEO_WORLD/KOR
- Informacja o gospodarce Republiki Korei i stosunkach gospodarczych z Polską* (b.d.). Pobrane 28.09.2018 z http://overseas.mofa.go.kr/pl-pl/wpge/m_9438/contents.do
- Jędrzejowska, K. (2017). Nacjonalizm ekonomiczny: stare – nowe zjawisko w gospodarce światowej, *Zeszyty Naukowe Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Zielonej Górze*, nr 7, s. 159-171. <https://doi.org/10.26366/PTE.ZG.2017.107>.
- Kightley, M. (2012). Południowokoreański cud gospodarczy w świetle koncepcji człowieka gospodarującego. W: J. Włodarski, K. Zeidler i M. Burdelski (red.), *Korea w oczach Polaków*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Kim, K. (2015). *Stosunki Polski z państwami Półwyspu Koreańskiego w latach 1948-2013* (niepublikowana rozprawa doktorska). Warszawa: Uniwersytet Warszawski, Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych. Pobrane 29.09.2018 z <https://depotuw.ceon.pl/bitstream/handle/item/1438/praca%20doktorska%20-%20Kyunam%20Kim.pdf?sequence=1>
- KOTRA (b.d.). *O KOTRZE Warszawa*. Pobrane 28.09.2018 z http://www.kotra.pl/kbcloc/KLMIUI020M.html?DOMAIN_NO=82&MENU_ID=3&TOP_MENU_CD=1&MENU_TYPE=A&TOP_MENU_NM=O%20KBC&LEFT_MENU_NM=Co%20robimy&MODE=L

- Lee, H. (2011). *Kapitalizm konfucjański. Koreańska droga do kapitalizmu*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- LG Chem inwestuje w Polsce. *Morawiecki: co 9. bateria do elektrycznego auta będzie pochodzić z Polski* (2017). Pobrane 28.09.2018 z <https://www.forbes.pl/gospodarka/inwestycja-lg-chem-w-polsce-powstanie-fabryka-baterii/rvsfbmp>
- LG Group (b.d.). Pobrane 29.09.2018 z https://pl.wikipedia.org/wiki/LG_Group
- Mencel, M. T. (2016). Polska a Republika Korei: ogniwa współpracy. *Nowa Polityka Wschodnia*, nr 1(10), s. 112-138. Pobrane 29.09.2018 z <http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-826e2cad-37d8-43e2-8d11-a5224cc78aa1>
- Michalik, A. (2015). Rynki azjatyckie jako kierunki ekspansji eksportowej polskich przedsiębiorstw. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania*, nr 41, t. 1 s. 335-347. Pobrane 29.09.2018 z http://wneiz.pl/nauka_wneiz/sip/sip41-2015/SiP-41-t1-335.pdf
- MSZ. (2014). *Polsko-koreańskie Forum Gospodarcze*. Pobrane 29.09.2018 z https://www.msz.gov.pl/pl/polityka_zagraniczna/inne_kontynenty/azja_i_pacyfik/polsko_koreanskie_forum_gospodarcze;jsessionid=CB37F9DF529AB27EF8343ACC95E73EE4.cmsap5p
- MSZ. (2016). *Gala z okazji inauguracji rejsów PLL LOT do Seulu*. Pobrane 29.09.2018 z https://seul.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/gala_z_okazji_inauguracji_rejsow_pll_lot_do_seulu;jsessionid=71ED5B16BA6828107CE3DE4AAC77159F.cmsap6p
- Nowak, M. (2015). *Towimor SA – rozmowa z Piotrem Stypą, prezesem*. Pobrane 29.09.2018 z <http://www.gospodarkamorska.pl/Stocznie,Offshore/towimor-sa---rozmowa-z-piotrem-stypa-prezesem.html>
- PAiH. (2010). *Otwarcie Centrum Wsparcia Inwestycji Koreańskich w Warszawie*. Pobrane 29.09.2018 z https://www.paih.gov.pl/20100511/otwarcie_centrum_wsparcia_inwestycji_koreanski ch
- PAiH. (b.d.). *Polska Agencja Inwestycji i Handlu*. Pobrane 29.09.2018 z https://www.paih.gov.pl/o_agencji

- PAP. (2018). *Pisula: w 2018 roku ruszy biuro handlowe PAIH w Seulu*. Pobrane 29.09.2018 z <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1281079%2Cpisula-w-2018-roku-ruszy-biuro-handlowe-paih-w-seulu.html>
- Rynek artykułów rolno-spożywczych w Republice Korei (2010). Pobrane 29.09.2018 z <https://southkorea.trade.gov.pl/pl/korea-poludniowa/analizy-rynkowe/146422,rynek-artykulow-rolno-spozywczych-w-republice-korei.html>
- Samsung opuszcza Poznań. Pracownicy mają się przenieść do Warszawy* (2015). Pobrane 29.09.2018 z https://epoznan.pl/news-news-59005-Samsung_opuszcza_Poznan._Pracownicy_maja_sie_przeniesc_do_Warszawy
- Szczudlik-Tatar, J., Meissner, P. (2014). Stosunki Polska – Korea Południowa: nowe ścieżki współpracy. *Biuletyn Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych*, nr 50 (1162). Pobrane 29.09.2018 z https://www.pism.pl/files/?id_plik=17123
- Szymański, D. (2016). *Pociągami z Chin do Polski w 12 dni. Poznaj Nowy Jedwabny Szlak*. Pobrane 29.09.2018 z <https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/pociag-z-chin-dolodzi-to-nowy-jedwabny-szlak/m7hjceq>
- Umowy, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, <https://traktaty.msz.gov.pl/umowa-1> (dostęp: 27.09.2018)
- W Polsce już 260 koreańskich przedsiębiorstw* (2017). Pobrane 28.09.2018 z <https://www.pulshr.pl/zarzadzanie/w-polsce-juz-260-koreanskich-przedsiębiorstw,45012.html>
- Warunki dostępu do rynku koreańskiego dla polskich towarów i usług*, (b.d.). Pobrane 29.09.2018 z https://southkorea.trade.gov.pl/pl/f/view/fobject_id:414612
- Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej Polski z Koreą Płd na dzień 15.03.2016 roku* (b.d.). Pobrane 28.09.2018 z https://southkorea.trade.gov.pl/pl/f/download/fobject_id:292898
- Ogólna charakterystyka poziomu i dynamiki rozwoju dwustronnych stosunków gospodarczych Polski i Republiki Korei* (b.d.). Pobrane 28.09.2018 z https://southkorea.trade.gov.pl/pl/f/download/fobject_id:292871
- Z Katowic patrzymy na Seul* (2015). Pobrane 28.09.2018 z https://www.paih.gov.pl/20150422/z_katowic_patrzemy_na_seul